

end Resultatet af de Budgetter, hvorpaa Statshusholdningen i Aaret 1908—09 hviler. Finansloven og Tillægsbevillingsloven udviser nemlig et Underskud af 17,971,000 Kr. — jeg springer i det følgende bestandig Hundrederne over — eller ca. $3\frac{1}{3}$ Mill. mere. Som De vide, har der altid været i de senere Aar den Trøst at falde tilbage paa, naar Finanslovsforslaget har set lidt mørkt ud, at erfaringsmæssigt var Status paa Regnskabet bestandig betydeligt bedre end paa Finansloven, idet baade den regnskabsmæssige Indtægt overskred den budgetterede, og Forbruget, væsentligt til offentlige Arbejder, var betydeligt mindre end det budgetterede. Endnu i Foraaret 1907—08, som jo dog er et Aar, der staar med det ene Ben i Nedgangsperioden, er der en Fremgang af omtrent $18\frac{1}{2}$ Mill. Kr. paa Regnskabet i Forhold til Budgettet.

Det er især paa Indtægtssiden, at Forholdet mellem Regnskab og Budget viser Finansaaret 1908—09 som det udprægede Nedgangsaar, det jo var. Det var et udpræget Nedgangsaar — det indeværende Aar er det i endnu højere Grad eller rettere sagt, det har hidtil været det, men hvis ikke alle Tegn fra den store økonomiske Verden skuffe, skulle vi jo nu være paa Bunden, vi skulle nu have naaet Nedgangens dybeste Punkt. I hvert Tilfælde er der i Amerika, England, Tyskland og andre Lande afgjort Tegn til Opgang at spore, som desværre kun i meget ringe Grad — paa mange Omraader slet ikke — er naaet til os. Men efter den økonomiske Udviklings sædvanlige Gang tør vi neppe tvivle om, at den vil naa os, ligesaa vist som Nedgangen naaede os.

For første Gang siden 1901—02 har den regnskabsmæssige Indtægt været lavere end budgetteret, og det endogsaa med et saa betydeligt Beløb som 1,114,000 Kr. Endnu i Aaret 1907—08 var Regnskabet Indtægt godt $14\frac{1}{3}$ Millioner højere end Budgettet, og tage vi den Indtægtspost, som er betydeligst, § 5, 5., Toldafgifter, Brændevins- og Ølafgifter og de store Forbrugsskatter, saa er denne paa det nuværende Statsregnskab 93,000 Kr. mindre end budgetteret, medens den endnu paa det forrige Regnskab viste en Merindtægt af 4,649,000 Kr.

Det er jo §§ 1—8, som ere de egentlige Indtægtsparagraffer, idet Indtægten paa § 9 kun fremkommer ved Forbrug af Formue og Stiftelse af Gæld og altsaa ikke kan regnes som egentlig Indtægt. Men tage vi disse egentlige Indtægtsparagraffer i de 9 sidste Regnskabsaar, saa viser Resul-

tatet sig at være følgende, naar man først, saaledes som man bør gøre, fradrager enkelte store Indtægtsposter paa § 8 af rent ekstraordinær Art som f. Eks. Indtægten ved de inddragne Midler fra Statsanstalten for Livsforsikring og Indtægten ved Inddragelsen af Statsbanernes og andre Pensionsfonds og lignende — hvilket maa holdes ude, da det ellers ganske forrykker Billedet. I Finansaaret 1900—01 var Indtægten paa §§ 1—8 66,831,000 Kr. Derefter synker den i Finansaaret 1901—02 til 66,152,000. Det er, som De se, en ubetydelig Synken, meget mindre end den, vi i Aar have for os. Men derefter finder saa en ustandselig Stigen Sted fra Aar til Aar. Indtægten stiger i de følgende Aar først fra 66,152,000 Kr. til 74,467,000 Kr., derefter til 78,796,000 Kr., saa til 82,901,000 Kr., derpaa til 87,184,000 Kr., derpaa til 92,287,000 Kr. og endelig i 1907—08 til 96,426,000 Kr. Derefter kommer saa det bratte Fald til 92,939,000 Kr. i 1908—09, og i dette Fald kan man sige, at den økonomiske Nedgangsperiode har den ganske overvejende Del, idet de Toldnedsættelser, Toldloven af 1908 bragte, kun have været i Kraft det sidste Kvartal af dette Aar.

Vende vi os saa til Udgiftssiden paa Statsregnskabet, viser det sig her som tidligere, at en stor Del af Udgifterne er medgaaet til Afbetaling af Gæld og Erhvervelse af Statsaktiver, navnlig under Statsbanerne. De ordinære Indtægter paa §§ 1—8 have, som jeg før nævnde, været 92,939,000 Kr., men herimod staar saa paa §§ 11—26 — thi den Sammenligning, der bør drages, er mellem §§ 1—8 og 11—26, idet man altsaa holder § 9 paa Indtægtssiden og § 27 paa Udgiftssiden udenfor — en Udgift paa 87,406,000 Kr. Men hele dette Overskud af godt $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr. og meget mere er medgaaet til Udgifter paa § 27, nemlig 1,845,000 Kr. til Afdrag paa Statsgælden og 18,743,000 Kr. til offentlige Arbejder af forskellig Art og Udredelse af Forskud og Laan. Drages Indtægterne paa § 9 ved Forbrug af Formue og Stiftelse af Gæld, som vare 420,020 Kr., fra den nævnte Udgift paa § 27 af 20,588,000 Kr., fremkommer der en Nettofremgang ved Afbetaling af Gæld og Aktivforøgelse paa ca. 20,160,000 Kr. eller godt $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr. mere end Underskuddet. Det kunde se ret trøsteligt ud, men selvfølgelig er denne Fremgang kun tilsyneladende, idet de erhvervede Aktiver i et forretningsmæssigt ført Regnskab aldeles ikke kunne opføres til pari, meget langt fra.